

Uvoz kositra v Osor v času starejše železne dobe (900–700 pr. n. št.)

Wayne G. Powell, Ryan Mathur, Martina Blečić Kavur in Boris Kavur

Vabljeni predavanje

Povzetek Statistična porazdelitev izotopske sestave zbirk predmetov se razlikuje tako v času kot v prostoru. Te razlike razkrivajo spreminjajoče se kovinske trge, ki so povezovali vir surovine s porabnikom. Začetna analiza 17 bronastih predmetov iz Osorja, datiranih v obdobje med 900 in 700 pr. n. št., je pokazala razpon vrednosti $\sigma^{124}/^{116}\text{Sn}$ (NIST 3161a) 0,95‰, od –0,07 do 0,88‰, s povprečno vrednostjo 0,41‰. To je primerljivo s širšim značajem istrskega brona iz tistega časa: 54 vzorcev z razponom od –0,25 do 1,12‰ in povprečno vrednostjo 0,49‰. Izotopska sestava kositra v teh jadranskih bronastih zbirkah je podobna tisti, ki jo kažejo nuraški bronasti predmeti, datirani v obdobje 1000–700 pr. n. št. To nakazuje homogenizacijo severnomediterranskega trga s kositrom, pri čemer je kovina verjetno izvirala predvsem iz zahodne Evrope. To se razlikuje od narave uvoza kositra v Caput Adriae v pozni bronasti dobi (1300–1000 pr. n. št.), ko je bil kositer povezan z višjimi vrednostmi $\sigma^{124}/^{116}\text{Sn}$ (povprečje 0,75‰), primerljivimi s tovorom kositra z uluburunskega brodoloma (ok. 1300 pr. n. št.) na južni obali današnje Turčije. Premik k nižjim povprečnim vrednostim $\sigma^{124}/^{116}\text{Sn}$ na severnem Jadranu v starejši železni dobi odraža propad trgov, ki so prinašali kositer iz vzhodnih virov, in novo odvisnost od kositra, pridobljenega iz evropskih nahajališč.

Ključne besede Jadran, Caput Adriae, starejša železna doba, izotopi kositra, trgovina s kositrom

Tin Imports to Osor in the Early Iron Age (900–700 BCE)

Wayne G. Powell, Ryan Mathur, Martina Blečić Kavur, and Boris Kavur

Invited Lecture

Abstract Statistical distributions of the isotopic composition of assemblages of artifacts vary both in terms of time and space. This variation identifies shifting metal markets that linked source to consumer. An initial analysis of 17 bronze artifacts from Osor dating to the interval of 900–700 BCE yield a range in $\sigma^{124/116}\text{Sn}$ (NIST 3161a) of 0.95‰ from –0.07 to 0.88‰ with a mean of 0.41‰. This is comparable to the broader character of Istrian bronze at that time: 54 samples yielding a range of –0.25 to 1.12‰ and mean of 0.49‰. Furthermore, the Sn isotopic composition of these Adriatic bronze assemblages is similar to that exhibited by Nuragic bronzetti dating to 1000–700 BCE. This suggests a homogenization of the northern Mediterranean tin market with the metal likely originating predominantly from western Europe. This is in contrast to the nature of tin import to the Caput Adriae in the preceding Late Bronze Age (1300–1000 BCE), when the tin was associated with a higher $\sigma^{124/116}\text{Sn}$ distribution (mean 0.75‰), comparable to the tin cargo of the Uluburun shipwreck (ca. 1300BCE) on the southern coast of Turkey. The shift to lower average $\sigma^{124/116}\text{Sn}$ in northern Adriatic in the Early Iron Age reflects the collapse of markets bringing tin from eastern sources, and a new reliance on tin derived from the deposits of Europe.

Keywords Adriatic, Caput Adriae, Early Iron Age, tin isotopes, tin trade